

This is the **published version** of the bachelor thesis:

González Reyes, Daniel; Guinjoan Cesena, Marc, dir. La bretxa rural-urbà en el vot al Partit del Progrés noruec : un estudi longitudinal. 2025. (Grau en Ciència Política i Gestió Pública)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/321295>

under the terms of the license

La bretxa rural-urbà en el vot al Partit del Progrés noruec. Un estudi longitudinal

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Curs 2024-25

Autor: Daniel González Reyes

Tutor: Marc Guinjoan Cesena

26 de maig de 2025

Grau en Ciència Política i Gestió Pública

Resum

El recent auge de la dreta radical a Europa i arreu del món és un tema que ha suscitat un gran interès en l'àmbit acadèmic de la Ciència Política. El present treball concretament aborda la qüestió de la relació entre la dreta radical i l'àmbit rural, que històricament ha estat estreta. Aquesta es tracta d'una recerca longitudinal sobre el Partit del Progrés noruec (FrP), un dels partits de dreta radical que va aconseguir un èxit electoral més precoç en comparació amb els seus homòlegs europeus. A través de l'ús de dades a nivell individual de la Norwegian Election Survey (NES), el principal objectiu del treball és conèixer si la disparitat en el vot a la dreta radical noruega entre zones rurals i urbanes està realment motivada per la ruralitat de l'entorn o si, per contra, aquestes estan provocades per diferències en la composició sociodemogràfica i en els valors i actituds polítiques.

Paraules clau: anàlisi electoral, dreta radical, Partit del Progrés. 'cleavage' rural-urbà, composició sociodemogràfica, actituds polítiques

Resumen

El reciente auge de la derecha radical en Europa y en todo el mundo es un tema que ha suscitado un gran interés en el ámbito académico de la Ciencia Política. El presente trabajo concretamente aborda la cuestión de la relación entre la derecha radical i el ámbito rural, que históricamente ha sido estrecha. Esta se trata de una investigación longitudinal sobre el Partido del Progreso noruego (FrP), uno de los partidos de derecha radical que consiguió un éxito electoral más temprano en comparación con sus homólogos europeos. A través del uso de datos a nivel individual de la Norwegian Election Survey (NES), el principal objetivo del trabajo es conocer si la disparidad en el voto a la derecha radical noruega entre zonas rurales y urbanas está realmente motivada por la ruralidad del entorno o si, por el contrario, estas son provocadas por diferencias en la composición sociodemográfica y en los valores y actitudes políticas.

Palabras clave: análisis electoral, derecha radical, Partido del Progreso, 'cleavage' rural-urbano, composición sociodemográfica, actitudes políticas.

Abstract

The recent rise of the radical right in Europe and around the world has sparked considerable interest in the academic field of political science. This paper specifically addresses the historically close relationship between the radical right and rural areas. This is a longitudinal study of the Norwegian Progress Party (FrP), one of the radical right parties that achieved electoral success earlier than its European counterparts. Using individual-level data from the Norwegian Election Survey (NES), the main objective of this paper is to determine whether the disparity in voting for the radical right in Norway between rural and urban areas is truly driven by the rurality of the surrounding area or, on the contrary, is caused by differences in sociodemographic composition and political values and attitudes.

Keywords: electoral analysis, radical right, Progress Party, rural-urban cleavage, sociodemographic composition, political attitudes.

Índex

INTRODUCCIÓ	1
MARC TEÒRIC	2
La dreta radical: conceptualització i postulats ideològics	2
El medi rural i la dreta radical	3
La dreta radical noruega: el cas del Partit del Progrés	4
METODOLOGIA.....	7
RESULTATS	9
CONCLUSIONS.....	17
DISCUSSIÓ	18
BIBLIOGRAFIA	20

INTRODUCCIÓ

Un dels fenòmens polítics més importants del segle XXI és l'auge de partits i líders d'extrema dreta, també anomenada dreta radical. Si bé existeix una gran pluralitat ideològica dins d'aquest grup, les formacions a les quals es categoritza amb aquestes etiquetes acostumen a tenir una sèrie d'elements comuns, que principalment són el nacionalisme identitari, l'oposició frontal a la immigració, a la multiculturalitat i al progressisme i el rebuig a alguns —no tots— dels components de la democràcia liberal (Antón-Mellón i Seijo, 2023). Precisament aquesta darrera característica desperta certa preocupació per part de la resta de formacions polítiques, especialment les que es troben a la banda esquerra en l'eix ideològic, que acusen la dreta radical de voler acabar amb la democràcia. La dimensió de l'èxit d'aquest tipus de partits a Europa varia segons el país, però pocs són els que no tenen presència de la dreta radical als seus parlaments. A França el Front Nacional de Marine Le Pen ha aconseguit disputar la carrera presidencial en segona volta en diverses ocasions i ha guanyat les dues darreres eleccions al Parlament Europeu, a Itàlia Giorgia Meloni lidera un govern format per dos partits de dreta radical i recentment Alternativa per Alemanya ha escalat fins la segona posició a les eleccions al Bundestag. Al Parlament Europeu la suma dels grups parlamentaris dels Patriotes per Europa (PřE), els Conservadors i Reformistes (ECR) i el grup Europa de les Nacions Sobiranes (ESN) supera en diputats al Partit Popular Europeu, que és el primer grup de la cambra.

El repte per a la democràcia liberal que comporta l'auge d'aquesta família política no només produeix temor en la resta de l'espectre ideològic, sinó que també suscita molt d'interès en l'àmbit acadèmic. Existeix una gran quantitat d'investigacions i articles que tracten sobre l'auge de la dreta radical, ja sigui descrivint la ideologia i les diferències existents en aquests grups, les seves tècniques discursives i altres enfocaments molt variats. El present treball tractarà de perfilar com ha estat l'evolució del perfil del votant dels partits de dreta radical, prestant especial atenció en l'eix rural urbà —que és un dels principals 'cleavages' polítics definits per Lipset i Rokkan (1967).

Per a dur a terme aquest estudi sobre com la ruralitat incideix en el suport als partits de dreta radical em centraré en el cas del Partit del Progrés noruec (FrP per les seves sigles). El motiu de l'elecció d'aquest cas és principalment la seva longevitat, ja que és una formació amb més de cinc dècades d'història i que fins i tot ha arribat a participar en

diversos governs de coalició amb altres partits de dretes. Això em permetrà donar-li un enfocament longitudinal a la recerca, ja que la intenció és veure l'evolució de la incidència de la ruralitat en el vot a la dreta radical.

En definitiva, el principal objectiu d'aquest treball és conèixer com ha evolucionat la bretxa rural-urbà en el cas de la dreta radical tenint en compte l'evolució tant de la família ideològica a través del cas particular del Partit del Progrés noruec. La pregunta de investigació de la que es parteix és: “com ha evolucionat la distribució territorial del vot al partit de dreta radical a Noruega?” Aquesta pregunta no només inclou saber si hi ha diferències pel que fa a la distribució territorial del vot del FrP, sinó que també és important conèixer si, en cas d'observar-se diferències entre les zones rurals i les urbanes, aquestes realment podrien deure's a altres factors de tipus sociodemogràfic i/o relacionats amb valors i actituds polítiques. És a dir, el que es pretén és conèixer si les diferències entre zones rurals i urbanes que es puguin observar es deuen a la ruralitat de l'entorn o més aviat a factors relacionats amb la composició demogràfica i/o factors relacionats amb les actituds i valors polítics dels votants. Per aquest motiu, la hipòtesi plantejada és “les diferències de vot al Partit del Progrés que es puguin observar al llarg del temps entre zones rurals i urbanes no es deuen al clivatge rural-urbà, sinó que realment són resultat de la interacció amb altres variables de tipus sociodemogràfic i actitudinal”.

MARC TEÒRIC

La dreta radical: conceptualització i postulats ideològics

Per tal de poder parlar sobre l'electorat sobre la dreta radical abans cal conèixer en què consisteix aquesta corrent política. Tant la resta de formacions polítiques com els mitjans de comunicació utilitzen diferents etiquetes per referir-se'n, entre les quals es troben “ultradreta” i “extrema dreta”. Des de l'àmbit acadèmic, però, s'ha proposat utilitzar una terminologia més precisa que permeti diferenciar entre les diferents branques de l'ultradreta. Mudde (2000) proposa que dins del concepte genèric d'ultradreta podem distingir entre extrema dreta, que correspondria a la més clàssica, com ara el feixisme, i la dreta radical, que es diferencia de l'anterior per haver abandonat els components més totalitaris, violents i obertament racistes, apostant per una combinació de mesures liberals clàssiques i proteccionistes, la xenofòbia islamòfoba, la defensa de la homogeneïtat

cultural i la conseqüent oposició a la immigració i la voluntat de cooptar les institucions democràtiques per a buidar-les de contingut “introduint tant autoritarisme com permetin les formes polítiques democràtiques (Antón-Mellón i Seijo, 2023, 63). Un altre dels components de la dreta radical és, segons Mudde (2007), el populisme com a característica ideològica i no com a simple estil polític. Segons l'autor, és habitual que la dreta radical divideixi la societat en dos grups antagònics, el poble (excloent minories) i les elits corruptes. Es configura així una identitat de grup i es configura un biaix negatiu cap a aquelles persones que, per motius diversos (orientació sexual, identitat de gènere, cultura, ètnia, etc.) queden fora d'aquest grup (*out-group*) (van Prooijen et al., 2015)

Tot i tenir aquests trets comuns, no es pot dir que la família política de la dreta radical sigui homogènia. La realitat és que més aviat passa el contrari, ja que especialment en matèria econòmica la dreta radical té posicions força diverses. Segons Kitschelt (1997, citat a Golder, 2016) la dreta radical va adoptar una fórmula guanyadora que consistia en combinar una política econòmica favorable al mercat, fins i tot neoliberal, amb una posició autoritària en la dimensió cultural. En canvi, alguns altres s'han apropiat a les propostes econòmiques del centre o inclús l'esquerra amb postures com la del social xovinisme, és a dir, la defensa de l'estat del benestar només pels ciutadans nadius, i mesures proteccionistes en l'àmbit comercial (Mudde, 2007; Golder, 2016).

El medi rural i la dreta radical

L'ultradreta en general, tant l'extrema dreta més clàssica com la nova dreta radical, històricament ha trobat en les zones rurals un bon medi pel que fa a la captació d'adeptes. Ja l'extrema dreta que existia abans de la Segona Guerra Mundial tenia major suport en el medi rural, fet que es replica amb la dreta radical contemporània (Mamonova i Franquesa, 2020). Més recentment, es pot apreciar la persistència d'aquesta tendència en els casos del Reagrupament Nacional francès (Emanuele, 2017), el de Trump a les eleccions presidencials dels Estats Units (Cramer, 2017), i també en el cas del referèndum del Brexit, en el qual la campanya favorable a la sortida de la Unió Europea va ser liderada per la dreta radical (Beckett, 2017). Existeixen alguns estudis que apunten a que als països nòrdics la vinculació entre la dreta radical i les poblacions rurals és forta. A Suècia, les probabilitats de votar al partit de dreta radical és més gran en les zones rurals (Rickardsson, 2021; Wallmann, 2024); i en el cas de Finlàndia el Partit dels Finlandesos és considerat l'hereu del Partit Rural de Finlàndia (Widfeldt, 2018).

No existeix consens sobre els motius de l'èxit de la dreta radical en els medis rurals. A més de les particularitats —històriques, socials, culturals i també les característiques pròpies de cada partit—, la literatura que existeix sobre el tema ofereix explicacions força variades. Algunes apunten a que l'extrema dreta acostuma a utilitzar una narrativa que va dirigida a la població de les zones rurals. Segons Valero (2022), aquesta narrativa consistiria principalment en evocar nostàlgia sobre un passat millor en aquelles zones que hauria estat destruït pels processos econòmics, socials i culturals de les darreres dècades; denunciar l'abandonament de les zones rurals a través d'un discurs crític amb la ineficàcia de les administracions públiques; la identificació d'uns enemics que tenen com a objectiu acabar amb les tradicions i la vida rural, els urbanites i els ecologistes; i la vinculació de la classe política amb aquests enemics, de manera que consideren que els polítics són urbanites que pretenen acabar amb el món rural a través d'una excessiva burocràcia i lleis ecologistes que aprofundeixen més en la seva decadència. En canvi, es presenta a l'habitant rural, especialment a qui es dedica a feines estretament vinculades al món rural —agricultors, ramaders, caçadors, etc.— com herois. El partit o candidat de la dreta radical és, doncs, la plataforma a través de la qual aquest sector poblacional pot tenir veu i representació a les institucions.

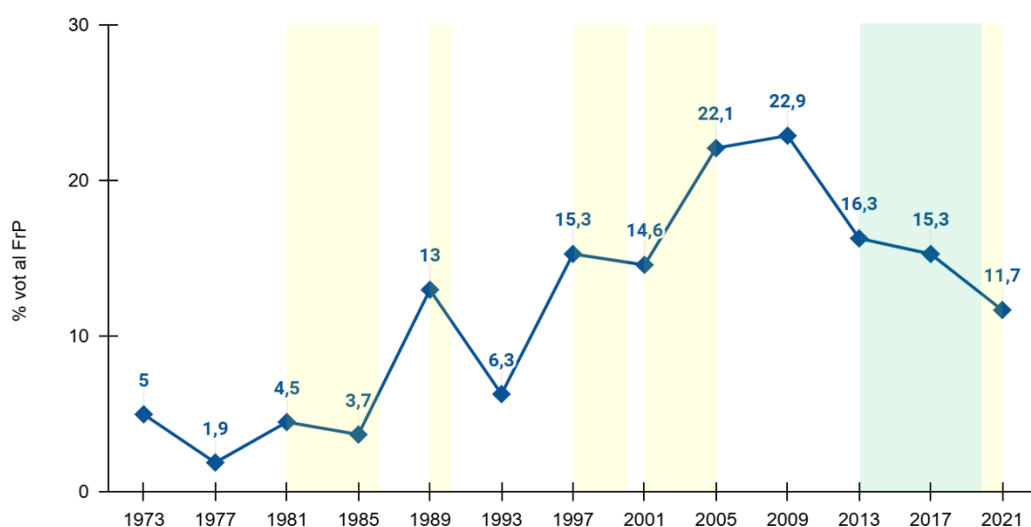
En canvi, una altra investigació que es va dur a terme amb dades de Suècia va assenyalar que els canvis produïts eren deguts més aviat a factors composicionals de la població rural —més edat, menys educació i altres factors individuals— combinats amb la qualitat dels serveis públics al municipi —com menys qualitat, més vot a la dreta radical (Rickardsson, 2021). Altres estudis revelen que les zones rurals i urbanes tenen diferències en alguns valors i actituds polítics, com ara en les qüestions migratòries i les relacionades amb els sol·licitants d'asil (Crawley et al., 2019) o les que tenen a veure amb la protecció al medi ambient (Salka, 2001). Per tant, diferències tant en la composició sociodemogràfica com en els valors i actituds podrien ser els veritables motius de la diferència en el vot entre les zones rurals i les urbanes.

La dreta radical noruega: el cas del Partit del Progrés

El gran partit de dreta radical a Noruega és el Partit del Progrés (Fremskrittspartiet en noruec, abreviat com FrP). Aquesta és una de les formacions d'aquest tipus amb més història i amb més èxit de tot Europa. Va ser fundada l'any 1973, va obtenir representació parlamentària aquell mateix any i a 1989 ja era la tercera força política del país. L'any

2009 va aconseguir el seu millor resultat històric, convertint-se en la segona força política noruega i la primera del bloc de dretes amb gairebé un 23% dels vots. La presència del FrP ja està completament normalitzada per la població noruega i de fet se l'inclou en les possibles fórmules de govern, sobretot en aquelles formades per la resta de partits del centre-dreta, coalició de la qual és considerat un membre més. De fet, ha format part de diversos gabinets amb carteres molt importants, però sempre com a soci junior.

Evolució del vot al Partit del Progrés

*Les franges grogues indiquen els períodes en què el Partit del Progrés va prestar suport parlamentari al govern.

**Les franges verdes indiquen els períodes en què el Partit del Progrés va formar part com a soci junior d'un govern de coalició.

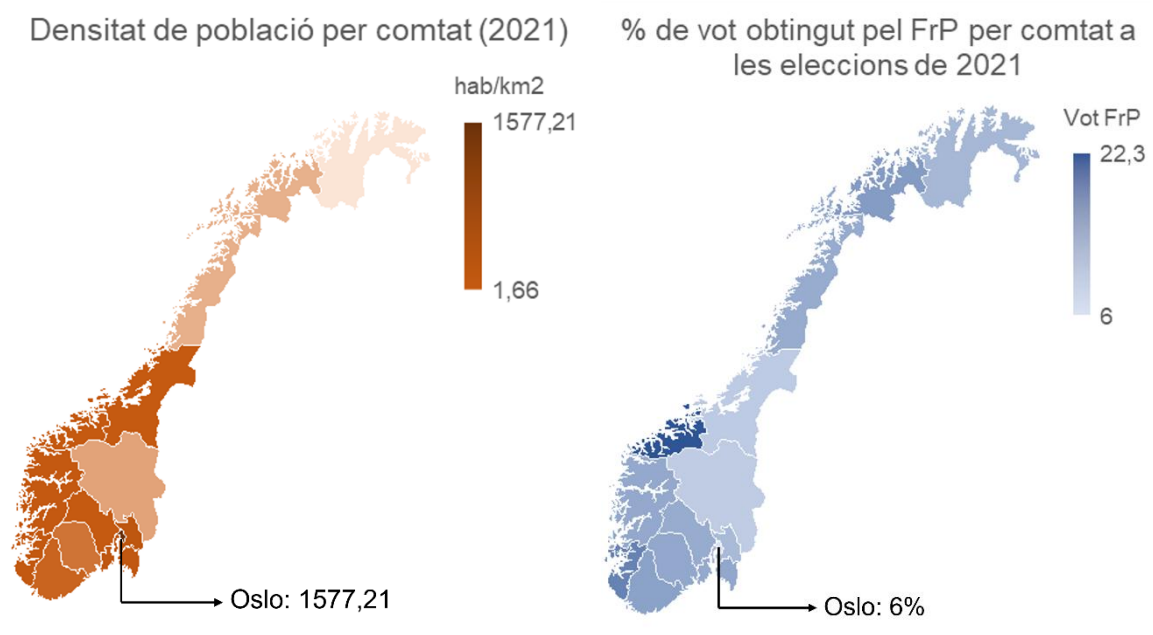
Gràfic 1. Evolució del vot al Partit del Progrés.

Elaboració pròpia amb dades de IPU Parline.

El FrP ha patit al llarg de la seva història alguns canvis rellevants. Va néixer al 1973 com una plataforma personalista i contrària als impostos i a qualsevol tipus d'intervenció del govern en l'economia. De fet, fins que van adoptar el seu nom actual al 1977, la formació es denominava “Partit d’Anders Large per una Reducció Dràstica dels Impostos, les Taxes i la Intervenció Pública”. Durant la dècada dels 80 el FrP va potenciar el seu discurs anti-immigració, adoptant així la fórmula guanyadora de Kitschelt (1997, citat a Widfeldt, 2018). Ja als anys 90, al igual que els seus homòlegs de la resta de països escandinaus, el FrP noruec va virar lleugerament en la seva política econòmica i va acceptar l'existència d'un nivell bàsic d'estat del benestar que permetés sobreviure a les persones més vulnerables. Tot i així, el partit no va abandonar les seves posicions sobre les retallades

d'impostos i va començar a defensar que els serveis públics es financessin amb els diners recaptats de la indústria petrolera (Widfeldt, 2018). Per tant, es pot dir que és d'aquells partits de dreta radical que mantenen una política econòmica neoliberal (al contrari que altres de la mateixa família política, com ara els Demòcrates Suecs o el Reagrupament Nacional de Le Pen).

Hem vist anteriorment que els partits de la dreta radical acostumen a tenir èxit en els medis rurals (Mamonova i Franquesa, 2020). Alhora, la dreta radical aconseguia també excel·lents resultats entre la classe obrera, especialment en els treballadors manuals ("*blue-collar workers*" en anglès), un electorat que havia estat tradicionalment d'esquerres (Oesch, 2013). Això, però, no sempre ha estat així. El grup socioeconòmic que donava més suport al FrP durant els 70 era la classe mitjana i els petits empresaris, però durant la dècada dels 80 i els 90 va anar fent guanys entre els obrers, fins al punt de superar al Partit Laborista pel que fa a la proporció de votants obrers respecte al total d'electors (Ignazi, 2003).

Gràfic 2. Densitat de població per comtat l'any 2021 (esquerra) i percentatge de vot obtingut pel Partit del Progrés per comtat a les eleccions de 2021 (dreta).

Elaboració pròpia amb dades de Statistisk sentralbyrå i IPU Parline.

METODOLOGIA

Els partits d'extrema dreta són ja presents a la majoria dels països europeus i s'han convertit en actors molt rellevants en els parlaments respectius. El caràcter longitudinal d'aquest estudi requeria d'un cas en què hi hagués un partit de dreta radical present des de la dècada dels vuitanta i que hagués romàs fins després de la crisi econòmica. El motiu de l'elecció de Noruega com a cas d'estudi és, doncs, la longevitat del Partit del Progrés, a més de la facilitat d'accés i la claredat de les dades que es detallaran més endavant.

Aquesta es tracta d'una recerca que té un enfocament metodològic quantitatiu, ja que aquest és el que millor encaixa amb els objectius del treball. Les dades utilitzades són individuals, és a dir, consisteixen en una recopilació de respostes d'individus a una sèrie de qüestions a través d'una enquesta. Aquesta enquesta no és de producció pròpia, sinó que han estat utilitzades les micro dades de diferents onades de la Norwegian Election Survey (en endavant NES), un sondeig periòdic dut a terme per l'Oficina Central d'Estadística (*Statistisk sentralbyrå*) i l'Institut d'Investigacions Socials (*Institutt for samfunnsforskning*) després de cada elecció al parlament i que acostuma a tenir una mostra d'al voltant de dues mil persones. Les onades de la NES seleccionades són les posteriors a les eleccions de 1985, 2001 i 2013, ja que cadascuna d'elles correspon a una etapa diferent en la història de la dreta radical i el Partit del Progrés. El 1985 van ser les eleccions prèvies a la seva consolidació com a un partit rellevant del sistema polític noruec i el canvi d'estratègies; en el 2001 ja havia completat la fase de canvis que es van donar durant les dècades dels vuitanta i els noranta i el partit era ja la tercera força política; i les del 2013 van ser les primeres eleccions després de la crisi econòmica.

És important fer un incís en un fenomen que passa a la NES, que és habitual en les enquestes electorals, i és que el suport públic a l'extrema dreta acostuma a estar estigmatitzat i a veure's com a no desitjable socialment (Matsunaga i van Spanje, 2025; Valentim, 2024), fet que s'observa especialment en les onades de 2001 i 2013. Això provoca que el percentatge de vot al Partit del Progrés reflexat a les enquestes electorals és generalment inferior al dels comicis anteriors al sondeig, tal i com es mostra a la Taula 1. Això, però, no hauria d'afectar en l'observació de la diferència del vot al FrP entre les zones rurals i urbanes (i tampoc entre la resta de variables que s'expliquen a continuació).

	% de vot a les eleccions	% de vot a l'enquesta
1985	3,7	3,6
2001	14,6	10,7
2013	16,3	12,7

Taula 1. Taula comparativa entre el percentatge obtingut pel partit del Progrés a les eleccions de 1985, 2001 i 2013 i el percentatge reflectit en les enquestes postelectorals respectives.

Elaboració pròpia amb dades de IPU Parline i la NES.

Per tal de comprovar el pes de la variable rural-urbà (mesurada en la mida del municipi de la persona entrevistada) i la resta de variables analitzades en el vot al Partit del Progrés s'han utilitzat diversos models de regressió logística. Per a cadascuna de les enquestes analitzades (les de 1985, 2001 i 2013) s'han dissenyat quatre models.

El primer model inclou només la variable de la mida del municipi (nom als models: rural-urbà), que és una variable amb quatre categories (menys de 2000 habitants, de 2000 a 19999, de 20000 a 99999 i més de 100000; la categoria de referència és menys de 2000 habitants), les quals tenen un nombre similar d'enquestats en tots els anys. El segon model incorpora variables sociodemogràfiques, que són les següents: gènere (la categoria de referència és 'Home'), l'edat en quatre categories (de 18 a 29 anys (de 16 a 29 al 2001) de 30 a 44 anys, de 45 a 64 anys i 65 anys o més; la categoria de referència és de 18 a 29 anys), els estudis en tres categories (primaris, secundaris i universitaris; la categoria de referència és els estudis primaris) i la renda per llar, que té quatre categories que s'han ajustat segons la inflació i s'ha procurat que hi hagués una distribució similar en tots els anys (la categoria de referència és sempre el rang més baix). El tercer model en comptes de les variables sociodemogràfiques incorpora variables relacionades amb actituds polítiques sobre diferents qüestions rellevants per a la dreta radical, que són: avortament (dicotòmica, on 0 correspon a una posició contrària a l'avortament lliure i 1 una posició favorable; la categoria de referència és 0), la indústria petroliera (ordinal amb cinc valors, on 1 és la posició més contrària i 5 la més favorable) i immigració (ordinal amb cinc valors, on 1 és la posició més hostil cap als immigrants i 5 la més favorable). En el quart

model a la variable rural-urbà s'hi afegeixen totes les altres variables, tant sociodemogràfiques com actitudinals.

RESULTATS

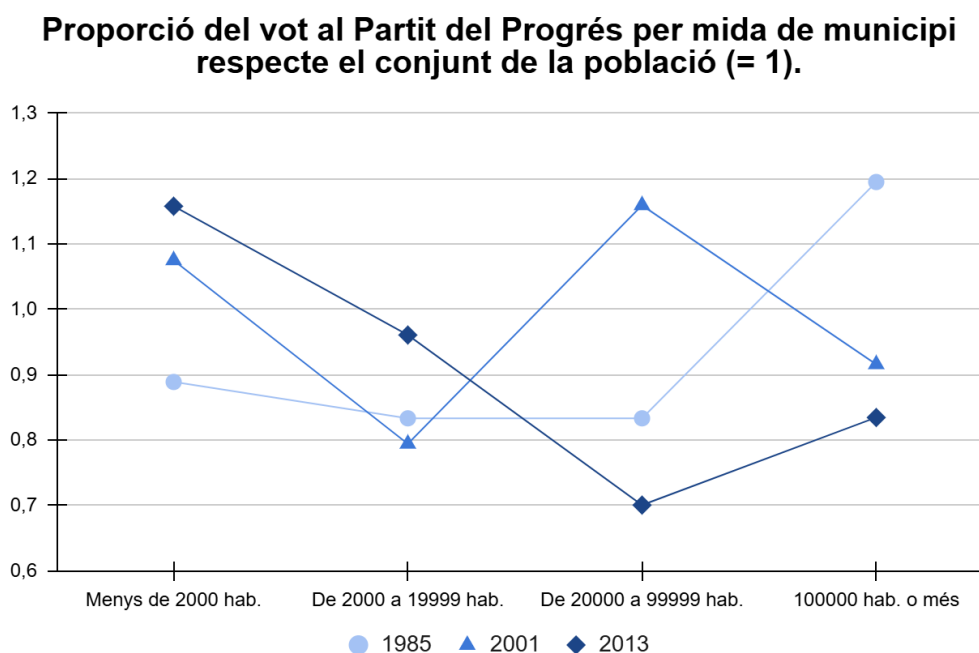
Aquest es tracta d'un estudi longitudinal. Per tant, l'anàlisi dels resultats no es farà sobre un punt específic, sinó que es farà èmfasi en l'evolució dels indicadors analitzats al llarg del temps. El més rellevant, doncs, és observar quina és la tendència de la hipotètica bretxa entre els entorns rurals i els urbans.

Si es fa una lectura superficial de les dades obtingudes dels sondejos de la NES, trobem que la distribució dels sufragis al Partit del Progrés segons la mida del municipi ha anat variant al llarg del temps. El que més crida l'atenció és com s'hauria revertit progressivament el perfil del votant de la dreta radical noruega pel que fa al seu lloc de residència. En 1985 el FrP aconseguia millors resultats entre els ciutadans residents en les ciutats més poblades del país mentre que mantenia dades similars entre els dels municipis amb una població inferior a 100 mil habitants; en el 2001 el partit millora en totes les franges —durant els finals dels anys vuitanta i la dècada dels noranta havia guanyat pes en la política noruega fins el punt de convertir-se en segona força a les eleccions de 1997—, però la força relativa del partit per àrees sembla equiparar-se; i al 2013 es veu ja que el Partit del Progrés comença a guanyar pes relatiu a les zones més rurals i perd a les zones urbanes. Això es pot observar a la Taula 2 i al Gràfic 3.

	1985	2001	2013
Menys de 2000 hab.	3,2	11,5	14,7
De 2000 a 19999 hab.	3,0	8,5	12,2
De 20000 a 99999 hab.	3,0	12,4	8,9
100000 hab. o més	4,3	9,8	10,6
Total	3,6	10,7	12,7

Taula 2. Evolució del percentatge de votants segons mida del municipi (dades d'enquesta).

Elaboració pròpia amb dades de la NES.

Gràfic 3. Evolució de la proporció de vots al Partit del Progrés per mida de municipi respecte el conjunt de la mostra (= 1).
Elaboració pròpia amb dades de la NES.

No obstant, el que s'ha observat fins ara és el percentatge de vot dels Partit del Progrés segons la mida del municipi dels enquestats, però no demostra si realment existeix una correlació entre el fet de viure a una zona o altre i votar a la dreta radical. És a dir, no es tenen en compte factors demogràfics i actitudinals que en la literatura s'han identificat com possibles factors explicatius de la històrica diferència de vot entre els entorns rurals i urbans (Rickardsson, 2021; Crawley et al., 2019; Salka, 2001). La raó principal de fer quatre models és comprovar si afegint noves variables es modifica l'efecte de la variable principal (rural-urbà), de manera que si aquest efecte es veu modificat voldria dir que les diferències en el vot entre entorns rurals i urbans es deuria realment a aquestes variables. Això és el que es veu a la Taula 3 (any 1985), la Taula 4 (any 2001) i la Taula 5 (any 2013).

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
(Intercept)	3.17*** (0.67)	7.72*** (1.31)	0.78 (2.20)	6.97** (2.59)
Rural_urba 2000-19999 hab	-0.15 (1.20)	0.37 (1.20)	-0.99 (1.45)	-0.32 (1.42)
Rural_urba 20000-99999 hab	-0.12 (1.37)	-0.24 (1.37)	-1.00 (1.63)	-1.04 (1.60)
Rural_urba 100000 o més hab	1.13 (1.15)	0.96 (1.19)	1.00 (1.42)	0.65 (1.44)
Genere Dona		-1.60* (0.89)		-1.10 (1.09)
Edat 30-44 anys		-3.41** (1.32)		-3.50* (1.57)
Edat 45-64 anys		-4.18** (1.32)		-4.41** (1.59)
Edat 65 o més anys		-6.37*** (1.45)		-6.79*** (1.82)
Estudis Secundaris		-0.26 (1.13)		-0.24 (1.36)
Estudis Universitaris		-1.53 (1.23)		-0.46 (1.46)
Ingressos De 90 a 160 mil kr		-0.67 (1.23)		-0.68 (1.50)
Ingressos De 160 a 250 mil kr		-0.55 (1.36)		-1.91 (1.63)
Ingressos Més de 250 mil kr		-0.33 (1.84)		-0.84 (2.18)
Avortament			-0.61 (1.09)	-0.89 (1.08)
Petroli			-0.47 (0.47)	-0.53 (0.46)
Immigració			1.49*** (0.38)	1.06** (0.39)
AIC	14318.03	13333.74	11342.23	10693.04
BIC	14345.10	13408.66	11383.55	10780.02
Log Likelihood	-7154.01	-6652.87	-5663.11	-5329.52
Deviance	540680.20	466750.80	482382.90	412643.26
Num. obs.	1659	1558	1293	1232

*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05; · p < 0.1

Statistical models

Taula 3. Taula dels Models 1-4 de regressió logística (any 1985).
Elaboració pròpia amb dades de la NES.

En l'any 1985 el FrP era encara un partit relativament petit, amb pocs votants, i per tant en aquests models la mostra és força més petita que en els dels altres dos anys. Tot i així,

es poden dir algunes coses rellevants d'aquests models. En primer lloc, ja hem vist anteriorment que en 1985 el Partit del Progrés tenia una base més aviat urbana, cosa que es pot veure en el Model 1. Però, crida l'atenció de que ni en aquest model ni en la resta els coeficients de regressió de les categories tinguin significació estadística. A més, quan s'introdueixen noves variables els coeficients varien molt, cosa que ens indica que són aquestes altres variables les que realment expliquen el vot al FrP. En aquest model en destaquen dues variables que tenen significació estadística: l'edat (sembla quant més gran és l'enquestat, menys probabilitats hi ha de que voti a la dreta radical) i l'actitud envers la immigració (el vot a la dreta radical augmenta en més d'un punt percentual com més s'apropa l'enquestat a tenir una oposició totalment contrària a la immigració).

	Model 5	Model 6	Model 7	Model 8
(Intercept)	11.51*** (1.36)	18.44*** (3.27)	-0.27 (2.96)	7.15' (4.29)
Rural_urba 2000-19999 hab	-2.96 (2.13)	-2.07 (2.11)	-2.30 (2.13)	-2.02 (2.12)
Rural_urba 20000-99999 hab	0.94 (2.37)	2.22 (2.38)	2.73 (2.37)	2.89 (2.39)
Rural_urba 100000 o més hab	-1.71 (1.93)	-0.21 (1.98)	0.90 (1.96)	0.84 (2.00)
Genere Dona		-5.95*** (1.53)		-5.32*** (1.56)
Edat 30-44 anys		3.37 (2.66)		1.03 (2.69)
Edat 45-64 anys		2.44 (2.65)		-1.51 (2.70)
Edat 65 o més anys		2.00 (2.85)		-3.39 (2.99)
Estudis Secundaris		-5.68* (2.35)		-2.12 (2.40)
Estudis Universitaris		-12.23*** (2.67)		-5.25' (2.78)
Ingressos De 250 a 499 mil kr		-0.60 (2.19)		-1.67 (2.18)
Ingressos De 500 a 799 mil kr		-2.83 (2.44)		-3.56 (2.44)
Ingressos Més de 800 mil kr		-3.31 (3.56)		-2.47 (3.58)
Avortament			-0.15 (1.62)	0.65 (1.65)
Petroli			-1.10' (0.56)	-0.82 (0.57)
Immigració			5.77*** (0.53)	5.06*** (0.57)
AIC	15535.54	14153.26	14455.42	13242.53
BIC	15562.44	14227.42	14497.94	13331.53
Log Likelihood	-7762.77	-7062.63	-7219.71	-6604.26
Deviance	1500998.57	1238202.59	1308522.33	1103472.41
Num. obs.	1604	1476	1503	1388

*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05; ' p < 0.1

Statistical models

Taula 4. Taula dels Models 5-8 de regressió logística (any 2001).
Elaboració pròpia amb dades de la NES.

L'any 2001 els coeficients de la variable rural-urbà tampoc són estadísticament significatius i al afegir altres variables passa el mateix que en els models anteriors, és a

dir, que varien força (alguns fins i tot canvien de signe). En aquest cas, les variables que tenen significació estadística són el gènere i l'opinió envers la immigració. En el cas de la variable estudis, veiem que la categoria d'estudis universitaris té un coeficient força gran i estadísticament significatiu en el Model 6, però quan s'hi afegixen les variables actitudinals al Model 8 el coeficient es redueix de forma considerable i deixa de ser significativament estadístic. Per tant, es pot dir que en l'any 2001 les variables que explicaven el vot al FrP eren sobretot el gènere i la posició sobre la immigració.

	Model 9	Model 10	Model 11	Model 12
(Intercept)	14.65*** (1.56)	23.23*** (3.61)	6.91* (3.49)	11.56* (4.93)
Rural_urba 2000-19999 hab	-2.44 (2.43)	-1.24 (2.51)	-1.71 (2.33)	-1.06 (2.45)
Rural_urba 20000-99999 hab	-5.80* (2.81)	-2.16 (2.97)	-3.46 (2.75)	-1.93 (2.92)
Rural_urba 100000 o més hab	-4.10 (2.12)	-1.30 (2.28)	-0.35 (2.08)	0.45 (2.24)
Genere Dona		-4.55* (1.79)		-2.68 (1.76)
Edat 30-44 anys		0.52 (3.03)		-0.35 (2.96)
Edat 45-64 anys		0.19 (2.79)		0.00 (2.71)
Edat 65 o més anys		-0.11 (3.29)		-3.09 (3.22)
Estudis Secundaris		-6.22* (2.64)		-2.86 (2.61)
Estudis Universitaris		-10.78*** (2.57)		-2.99 (2.63)
Ingressos De 350 a 849 mil kr		-0.63 (2.40)		0.06 (2.35)
Ingressos De 900 a 1399 mil kr		-3.23 (2.63)		-3.12 (2.57)
Ingressos Més de 1400 mil kr		-0.84 (3.76)		-1.70 (3.65)
Avortament			-2.33 (1.88)	-3.06 (2.01)
Petroli			-2.67*** (0.55)	-2.14*** (0.59)
Immigració			6.17*** (0.61)	5.66*** (0.69)
AIC	14076.62	12583.73	13478.34	12178.12
BIC	14102.97	12655.99	13520.24	12265.43
Log Likelihood	-7033.31	-6277.87	-6731.17	-6072.06
Deviance	1500510.95	1291364.47	1308407.45	1163215.64
Num. obs.	1437	1288	1390	1256

*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05; · p < 0.1

Statistical models

Taula 5. Taula dels Models 9-12 de regressió logística (any 2013).
Elaboració pròpia amb dades de la NES.

Per últim, l'any 2013 és on el vot del Partit del Progrés és més rural. En el Model 9 hi ha un parell de coeficients (els de les categories de 20000 a 99999 habitants i els de més de 100000 habitants) que tenen significació estadística, però la perden al introduir altres

variables. A més, de nou en els altres models, especialment en el Model 12, els coeficients varien força, cosa que ens indica que la ruralitat del municipi i l'entorn no és el que està darrere de les diferències observades. En el Model 10 la variable de gènere i la categoria d'estudis universitaris tenen coeficients estadísticament significatius, però perden la significació quan s'afegeixen les variables actitudinals. Entre les variables actitudinals en aquest any destaquen la posició sobre el petroli (com menys suport a la indústria petrolera, menys probabilitat de votar al FrP) i la de la immigració.

Si fem una comparació entre anys, veiem que el patró que més es repeteix és la pèrdua de significació estadística i de força dels coeficients de regressió de la variable rural-urbà quan s'introdueixen noves variables. A més, l'única variable que es manté estadísticament estadística en tots els anys és la de l'opinió envers la immigració. No hi ha cap altra variable que mostri coeficients robustos i estadísticament significatius de forma constant en el temps, sinó que en cada any estudiat varien força.

Per veure quins han estat les variables que més augmenten les probabilitats de votar al Partit del Progrés, s'utilitzaran els quarts models de cada any, és a dir, els que contenen totes les variables independents. A més, per tal de poder fer una correcta lectura longitudinal s'han calculat els odd-ratio¹ per a cadascuna de les variables (i per a cadascuna de les categories, en el cas de les categòriques) (Taula 6). Tot i que els odd-ratio són uns indicadors que no s'acostumen a emprar degut a la seva complexitat interpretativa, s'ha decidit utilitzar-los per tal de poder donar una aproximació longitudinal a la influència de cada variable i categories

¹ Com més s'apropa el valor del odd-ratio a 1, menys associació amb la variable dependent.

Variable	Categoria	1985	2001	2013
Rural-urbà	2000-19999 hab	0,9968	0,98	0,9895
	20000 a 99999 hab	0,9897	1,0294	0,9809
	100000 o més hab	1,0065	1,0084	1,0046
Gènere	Dona	0,9891	0,9482	0,9735
Edat	30-44 anys	0,9656	1,0104	0,9965
	45-64 anys	0,9569	0,985	1
	65 o més anys	0,9344	0,9666	0,9696
Estudis	Secundaris	0,9976	0,979	0,9718
	Universitaris	0,9954	0,9489	0,9705
Ingressos	Nivell 2	0,9932	0,9834	1,0006
	Nivell 3	0,9811	0,965	0,9693
	Nivell 4	0,9916	0,9756	0,9831
Avortament		0,9912	1,0065	0,9699
Petroli		0,9947	0,9919	0,9788
Immigració		1,0107	1,0519	1,0583

Taula 6. Taula dels odd-ratio dels Models 4, 8 i 12 de cada variable i categoria
Elaboració pròpia amb dades de la NES.

Segons els odd-ratio, les variables o categories que en algun punt haurien tingut una associació més o menys considerable amb el vot al Partit del Progrés són el gènere, especialment en 2001; la franja d'edat de majors de 65 anys, especialment en 1985 però el grau d'associació ha anat caient; els estudis, en especial els universitaris en l'any 2001; i les tres variables actitudinals, que clarament han anat augmentant el grau d'associació sobre la variable dependent. D'entre totes, la que més destaca és l'actitud envers la immigració. La resta de variables han tingut graus d'associació més inestables amb el pas del temps i, com hem vist anteriorment al analitzar les taules dels models, no tenen significació estadística.

CONCLUSIONS

Aquest treball ha tingut com a objectiu principal analitzar l'evolució del vot al Partit del Progrés (FrP) a Noruega des de la perspectiva del clivatge rural-urbà. A partir de l'anàlisi de dades procedents de tres onades de la Norwegian Election Survey (1985, 2001 i 2013), s'han dissenyat models de regressió logística per comprovar si el lloc de residència dels votants —mesurat en termes de mida del municipi— ha estat un determinant significatiu

del suport al FrP al llarg del temps, i si les diferències entre zones rurals i urbanes podien ser degudes més aviat a factors de composició sociodemogràfica i actitudinals en comptes del grau de ruralitat de l'entorn. En primer lloc, esperava observar que el Partit del Progrés havia tingut sempre un votant més aviat rural, però que no era la ruralitat de l'entorn el que donava explicació a aquestes diferències, sinó més aviat una qüestió sociodemogràfica (ja que les zones rurals acostumen a tenir gent més envellida, amb menys estudis i amb menys ingressos) i també d'actituds i valors polítics (els habitants de les zones rurals acostumen a tenir valors més conservadors).

En primer lloc, els resultats obtinguts ens mostren que l'estudi partia d'una premissa parcialment errònia, i és que el Partit del Progrés no sempre ha tingut una base de votants residents a zones rurals. La fortalesa del Partit del Progrés en aquestes zones és un fenomen relativament nou, ja que durant els vuitanta era un partit que tenia un major èxit relatiu a les grans ciutats noruegues. La ruralització de l'electorat del FrP, doncs, ha estat progressiva i és recent, ja que quan podem veure una fortalesa relativa a les zones rurals és a l'any 2013.

Pel que fa a la hipòtesi, es pot dir que es pot confirmar, tot i que calen fer alguns matissos. Els models de regressió ens han mostrat que els coeficients de regressió de les categories de la variable de la mida del municipi varien considerablement i perden significació estadística quan s'afegeixen altres variables independents de tipus composicional i actitudinal. Ara bé, són les variables actitudinals, i més concretament l'actitud envers la immigració i el petroli, les que més expliquen el vot a la dreta radical. En definitiva, la ruralització del vot a la dreta radical que s'aprecia recentment no es deu a la ruralitat de l'entorn del votant sinó a les seves actituds polítiques i, en menor mesura, alguns factors sociodemogràfics com els estudis o el gènere.

DISCUSSIÓ

En aquest treball s'ha analitzat en primer lloc el procés de ruralització de l'electorat del Partit del Progrés noruec, i posteriorment quins factors estan darrere de les diferències en el comportament electoral entre les zones rurals i les urbanes. L'anàlisi multivariant, amb els models de regressió, demostra que aquestes diferències no són degudes a la ruralitat de l'entorn com a tal sinó a altres factors de composició sociodemogràfica de la població

i molt especialment de tipus actitudinal i de valors. Per tant, malgrat haver-se donat un augment relatiu del vot a la dreta radical a les zones rurals de Noruega, no es pot establir una relació directa entre ruralitat i vot.

Metodològicament parlant, les variables sociodemogràfiques que s'han seleccionat són les que s'acostumen a seleccionar en altres estudis de ciències polítiques i socials, i les variables actitudinals tracten temes d'important rellevància per a la dreta radical. A més, la recerca aporta un enfocament longitudinal que a més ens mostra quines variables han influït més en el vot de la dreta radical a Noruega segons el moment històric. Ara bé, s'ha de tenir en compte que en 1985 el número de persones que declaraven haver votat a les eleccions pel Partit del Progrés era força reduït. Per tant, és possible que donada la poca quantitat de casos els resultats de 1985 no siguin del tot representatius. Per últim, l'estudi només tracta dades d'enquesta, és a dir, a nivell individual. Per a acabar de refutar la primera hipòtesi, seria interessant conèixer si les dades agregades (per municipis, per exemple) mostren també una major ruralització del vot al FrP.

Aquests resultats van en la línia del que apuntava l'estudi de Rickardsson (2018), que afirmava que la bretxa entre entorns rurals i urbans del vot de la dreta radical de Suècia era realment deguda a la diferència en la composició demogràfica entre ambdós entorns. Aquest estudi, però, no té en compte les variables actitudinals, cosa que sí s'inclou als models del present treball. Els resultats ens mostren que les actituds polítiques resten incidència de la variable rural-urbà en el vot a la dreta radical, però no ens mostra quina és la relació entre ruralitat i valors. És a dir, són els valors i actituds les que defineixen el vot, però aquests valors podrien ser definits per la ruralitat de l'entorn? Aquesta és una qüestió que aborden estudis com els Crawley et al. (2019) i Salka (2001), però seria interessant per a recerques futures que es concretés en el cas noruec i que s'investigués si podria haver alguna cadena de transmissió en aquest sentit: ruralitat → valors i actituds → vot a la dreta radical.

BIBLIOGRAFIA

- Antón-Mellón, J. i Seijo, I. (2023). La teoría política de la derecha radical. *Revista de Estudios Globales*, 2/2023 (4), 61-99. [doi:https://doi.org/10.6018/reg.559591](https://doi.org/10.6018/reg.559591)
- Beckett, A. (2016). From Trump to Brexit, power has leaked from cities to the countryside. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/dec/12/trump-brexit-cities-countryside-rural-voters>
- Cramer, K. J. (2017). The great American fallout: how small towns came to resent cities. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/cities/2017/jun/19/americas-great-fallout-rural-areas-resent-cities-republican-democrat>
- Crawley, H., Drinkwater, S. i Kausar, R. (2019). Attitudes towards asylum seekers: Understanding differences between rural and urban areas. *Journal of Rural Studies*, 71, 104-119. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.08.005>
- Emanuele, V. (2017). The hidden cleavage of the French election: Macron, Le Pen and the urban-rural conflict. *The year of challengers*, 91-95. https://cise.luiss.it/cise/wp-content/uploads/2017/12/DCISE10EN_2-5.pdf
- Golder, M. (2016). Far Right Parties in Europe. *Annual Review of Political Science*, 19, 477-497. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-042814-012441>
- Ignazi, P. (2003). Scandinavia: The Progress Parties Between Protest and Extremism. A Ignazi, P. (2003) *Extreme Right Parties in Western Europe*. Oxford: Oxford Academics <https://doi.org/10.1093/0198293259.003.0009>.
- Lipset, S. M., i Rokkan, S. (1967). Cleavage Structures, Party Systems and Voter Alignments: An Introduction. A S. M. Lipset & S. Rokkan (Eds.), *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspectives*. New York: Free Press.
- Mamonova, N. and Franquesa, J. (2020). Populism, Neoliberalism and Agrarian Movements in Europe. Understanding Rural Support for Right-Wing Politics and Looking for Progressive Solutions. *Sociologia Ruralis*, 60: 710-731. <https://doi.org/10.1111/soru.12291>

- Matsunaga, M., i van Spanje, J. (2025). The stigma on right-wing parties: perceptions and voting behaviour. *Journal of European Public Policy*, 1–29. <https://doi.org/10.1080/13501763.2025.2490814>
- Mudde, C. (2000). *The ideology of the extreme right*. Manchester University Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt155j8h1>
- Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511492037>
- Oesch, D. (2013). The class basis of the cleavage between the New Left and the Radical Right. A Rydgren, J. (Ed.) *Class Politics and the Radical Right*. Abingdon: Routledge. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/uab/detail.action?docID=1104785>
- Rickardsson, J. (2021). The urban–rural divide in radical right populist support: the role of resident’s characteristics, urbanization trends and public service supply. *The Annals of Regional Science*, 67, 211–242. <https://doi.org/10.1007/s00168-021-01046-1>
- Salka, W. (2001). Urban-Rural Conflict Over Environmental Policy in the Western United States. *The American Review of Public Administration*, 31(1), 33–48. <https://doi.org/10.1177/02750740122064820>
- Statistics Norway (2022). Norwegian Election Survey 1985 (Version 2) [Data set]. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. <https://doi.org/10.18712/NSD-NSD0064-V2>
- Institute for Social Research. (2022). Norwegian Election Survey 2001 (Version 3) [Data set]. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. <https://doi.org/10.18712/NSD-NSD0663-V3>
- Institute for Social Research. (2022). Norwegian Election Survey 2013 (Version 3) [Data set]. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. <https://doi.org/10.18712/NSD-NSD2215-V3>
- Valentim, V. (2024). *The Normalization of the Radical Right: A Norms Theory of Political Supply and Demand*. Nova York: Oxford University Press.

Valero, D.E. (2022), From Brexit to VOX: Populist Policy Narratives about Rurality in Europe and the Populist Challenges for the Rural-Urban Divide. *Rural Sociology*, 87: 758-783. <https://doi.org/10.1111/ruso.12410>

van Prooijen, J.W., Krouwel, A.P.M., Boiten, M., i Eendebak, L. (2015). Fear Among the Extremes: How Political Ideology Predicts Negative Emotions and Outgroup Derogation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(4), 485-497. <https://doi.org/10.1177/0146167215569706>

Wallman, S. (2024). Rurality and discontent: Unraveling the context effects of living in rural districts in local elections on support for Sweden democrats. *Journal of Rural Studies*, 106. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2024.103209>

Widfeldt, A. (2018). *The Growth of the Radical Right in Nordic Countries: Observations from the Past 20 Years*. Migration Policy Institute. <https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/TCM-RadicalRightNordicCount%20ries-Final.pdf>